

**Postanowienie z dnia 15 grudnia 2005 r.**

**I PZ 22/05**

**Postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające wniosek strony o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem w celu wniesienia skargi kasacyjnej jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394<sup>1</sup> § 2 k.p.c. W postępowaniu wszczętym w wyniku wniesienia do Sądu Najwyższego zażalenia od postanowienia sądu drugiej instancji obowiązuje przymusowe zastępstwo strony przez adwokata lub radcę prawnego (art. 87<sup>1</sup> k.p.c.).**

Sędzia SN Katarzyna Gonera.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 grudnia 2005 r. sprawy z powództwa Beaty G. przeciwko Domowi Pomocy Społecznej w G. o przywrócenie do pracy, na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie z dnia 4 marca 2005 r. [...]

1. o d r z u c i ł zażalenie powódki z 8 marca 2005 r.,
2. o d r z u c i ł zażalenie pełnomocnika powódki z 6 czerwca 2005 r.,
3. przyznał radcy prawnemu Piotrowi P. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Olsztynie tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług wynoszącą 22%.

**U z a s a d n i e n i e**

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie wyrokiem z 11 lutego 2005 r. [...] oddalił apelację powódki Beaty G. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Giżycku z 23 listopada 2004 r. [...], oddalającego jej powództwo przeciwko pozwanemu Domowi Pomocy Społecznej w G. o przywrócenie do pracy.

Powódka, obecna podczas ogłoszenia wyroku, została pouczone o sposobie i terminie wniesienia skargi kasacyjnej, a także o tym, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokata lub radcę prawnego.

W dniu 17 lutego 2005 r. powódka skierowała do Sądu Okręgowego pismo, zatytułowane „wniosek”, w którym wniosła o „odwołanie na orzeczenie nieprawomocne wyroku z 11.02.2005 r.”, a w dalszej części wniosła o przesłuchanie świadków. Sąd Okręgowy w Olsztynie uznał powyższe pismo za wniosek dowodowy, który odrzucił postanowieniem z 23 lutego 2005 r., stwierdzając, że jest on niedopuszczalny, skoro sprawa została prawomocnie zakończona. W piśmie z 28 lutego 2005 r. powódka „w związku z brakiem odpowiedzi na zgłaszane pismo w dniu 17.02.05 r.” wniosła o doręczenie jej uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego, ponieważ chciałyby „uściślić swoje odwołanie do wyższej instancji”. Postanowieniem z 4 marca 2005 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie odrzucił wniosek powódki o sporządzenie uzasadnienia wyroku zgłoszony w piśmie z 28 lutego 2005 r. jako wniesiony po terminie. Sąd zwrócił uwagę, że zgodnie z art. 387 § 1 k.p.c. w sprawach, w których apelację oddalono, sąd drugiej instancji sporządza uzasadnienie wyroku, gdy strona zażądała doręczenia jej wyroku z uzasadnieniem, a stosownie do art. 387 § 3 k.p.c. orzeczenie wraz z uzasadnieniem doręcza się na wniosek zgłoszony w terminie tygodniowym od ogłoszenia sentencji. Zgodnie zaś z art. 328 § 1 zdanie drugie k.p.c., stosowanym z mocy art. 391 k.p.c. także w postępowaniu apelacyjnym, sąd odrzuci spóźnione żądanie sporządzenia uzasadnienia. Sąd przyjął, że w rozpoznawanej sprawie powódka złożyła wniosek o sporządzenie uzasadnienia po upływie ponad dwóch tygodni od ogłoszenia wyroku. Pismem z 7 marca 2005 r. powódka wniosła osobiście sporządzone zażalenie na „postanowienie i uzasadnienie Sądu”. Z treści zażalenia mogło wynikać, że dotyczy ono postanowienia z 4 marca 2005 r. Odpis postanowienia z 4 marca 2005 r. został doręczony powódce 12 marca 2005 r. Zarządzeniem z 10 maja 2005 r. przewodniczący wezwał powódkę do uzupełnienia braków formalnych zażalenia przez nadesłanie dwóch egzemplarzy zażalenia sporządzonego przez adwokata lub radcę prawnego, wskazanie zaskarżonego postanowienia, sprecyzowanie wniosku o jego zmianę lub uchylenie, jak również zwięzłe uzasadnienie zażalenia ze wskazaniem w miarę potrzeby nowych faktów i dowodów - w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia zażalenia. Jednocześnie pouczone powódkę o treści art. 87<sup>1</sup> § 1 k.p.c.

Uwzględniając wniosek powódki, postanowieniem z 23 maja 2005 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie ustanowił dla powódki pełnomocnika w osobie radcy prawnego. Pismem z 6 czerwca 2005 r. pełnomocnik złożył w imieniu powódki zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z 4 marca 2005 r. w sprawie odrzucenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku. W uzasadnieniu zażalenia pełnomocnik powódki podniósł, że powódka, działając w sprawie bez pomocy profesjonalnego pełnomocnika, w piśmie z 17 lutego 2005 r. nieprawidłowo sformułowała wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku, choć taki zamiar w istocie jej przyświecał. Zdaniem pełnomocnika, pomimo to prawidłowa analiza sformułowań tego pisma powinna prowadzić do wniosku, że *de facto* powódka niezadowolona z wyroku Sądu Okręgowego pragnie się od niego odwołać, o czym świadczy sformułowanie: „wniosek o odwołanie”. Prawidłowa analiza pisma powódki powinna, według jej pełnomocnika, prowadzić do wniosku, że zawiera ono nie tylko wniosek dowodowy, ale także wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Zgodnie bowiem z treścią art. 65 § 1 k.c., oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których zostało złożone, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W niniejszym stanie faktycznym ze względu na okoliczności sprawy (zakończenie postępowania wyrokiem oddalającym apelację powódki) wskazane byłoby potraktowanie pierwszej części pisma powódki z 17 lutego 2005 r. jako wniosku o sporządzenie uzasadnienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżone postanowienie zostało wydane 4 marca 2005 r., a zatem do zażalenia mają zastosowanie przepisy w brzmieniu wynikającym z nowelizacji procedury cywilnej wprowadzonej ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98).

Postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające wniosek strony o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem w celu wniesienia kasacji (skargi kasacyjnej) jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394<sup>1</sup> § 2 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 lipca 2003 r., II UZ 36/03, OSNP 2004 nr 10, poz. 178, oraz z 4 kwietnia 2003 r., I PZ 10/03, OSNP - wkł. z 2003 r. nr 17, poz. 6). Jeżeli postanowienie takie wydane zostało przez Sąd drugiej instancji w

sprawie, w której - tak jak w rozpoznawanej - przysługuje kasacja, może być ono przedmiotem zażalenia do Sądu Najwyższego (art. 394<sup>1</sup> § 2 k.p.c.).

Zażalenie powódki (wniesione przez nią osobiście, 8 marca 2005 r.) na postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z 4 marca 2005 r. o odrzuceniu wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku - jeżeli przyjąć, że dotyczy ono tego właśnie postanowienia - jest jednak niedopuszczalne z innych względów. W postępowaniu wszczętym wniesieniem zażalenia od postanowienia sądu drugiej instancji do Sądu Najwyższego obowiązuje bowiem tzw. przymus adwokacko-radcowski, czyli obowiązkowe zastępstwo stron przez profesjonalnego pełnomocnika. Przepis art. 87<sup>1</sup> k.p.c., będący odpowiednikiem dawnego art. 393<sup>2</sup> k.p.c., wprowadza ogólną zasadę, zgodnie z którą w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji. Zażalenie powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z 4 marca 2005 r. zostało sporządzone przez nią osobiście, bez respektowania obowiązku przymusowego zastępstwa strony przez adwokata lub radcę prawnego. Skoro tak, to podlegało ono odrzuceniu jako z innych przyczyn niedopuszczalne (na podstawie art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c., art. 398<sup>21</sup> i art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c., a także art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych). Gdyby przyjąć, że zażalenie powódki wniesione 8 marca 2005 r. dotyczy postanowienia Sądu Okręgowego z 23 lutego 2005 r. o odrzuceniu wniosku dowodowego powódki, to podlega ono odrzuceniu nie tylko dlatego, że zostało sporządzone osobiście przez powódkę bez zachowania przymusu adwokacko-radcowskiego, ale także dlatego, że zaskarżone nim postanowienie nie należy do kategorii zaskarżalnych do Sądu Najwyższego postanowień sądu drugiej instancji (art. 394<sup>1</sup> § 2 k.p.c.). Postanowienie to nie kończy bowiem postępowania w sprawie, a zatem zażalenie jest niedopuszczalne.

Odnosząc się do zażalenia wniesionego przez ustanowionego dla powódki pełnomocnika z urzędu, należało stwierdzić, że zażalenie to zostało wniesione po upływie terminu do zaskarżenia postanowienia Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 4 marca 2005 r. Postanowienia sądu drugiej instancji, od których przysługuje środek prawny w postaci zażalenia do Sądu Najwyższego, mogą być bowiem zaskarżone w terminie tygodniowym od daty doręczenia postanowienia stronie (art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c.).

w związku z art. 394 § 2 k.p.c.). Od postanowienia odrzucającego wniosek strony o doręczenie wyroku sądu drugiej instancji z uzasadnieniem służy środek zaskarżenia w postaci zażalenia, który wnosi się do Sądu Najwyższego (za pośrednictwem sądu drugiej instancji) w terminie tygodniowym od daty doręczenia odpisu postanowienia z uzasadnieniem stronie. Powódka otrzymała odpis postanowienia z 4 marca 2005 r. z uzasadnieniem w dniu 12 marca 2005 r. [...]. Tygodniowy termin do wniesienia zażalenia upłynął 19 marca 2005 r. Powódka wniosła 7 marca 2005 r. zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego (wpłynęło ono do Sądu Okręgowego 8 marca 2005 r.), jednakże z uwagi na to, że środek zaskarżenia został złożony osobiście przez powódkę, był on niedopuszczalny i został odrzucony. Natomiast zażalenie ustanowionego dla powódki pełnomocnika zostało przez niego wniesione w dniu 6 czerwca 2005 r., czyli po ponad dwóch miesiącach po upływie terminu do wniesienia środka zaskarżenia. Zażalenie pełnomocnika powódki jako spóźnione (wniesione po terminie) podlegało zatem również odrzuceniu (na podstawie art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c., art. 398<sup>21</sup> i art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c.).

W rozpoznawanej sprawie ustanowienie dla powódki pełnomocnika z urzędu nastąpiło już po upływie terminu (z art. 394 § 2 k.p.c.) do wniesienia zażalenia. W takiej sytuacji rozpoznanie zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 4 marca 2005 r., wniesionego przez pełnomocnika ustanowionego przez sąd, mogłoby nastąpić wyłącznie w przypadku przywrócenia terminu do dokonania tej czynności procesowej przez pełnomocnika. Przywrócenie terminu jest jednak możliwe wyłącznie na wniosek strony, a wniosku takiego pełnomocnik nie złożył. Z uwagi na to, że pełnomocnik powódki takiego wniosku o przywrócenie terminu nie złożył, zaś zażalenie zostało wniesione przez niego po upływie terminu do dokonania tej czynności, należało je odrzucić.

Mając na względzie powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 373 k.p.c. w związku z art. 370, art. 398<sup>21</sup>, art. 394 § 2, art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

=====